

רשומות

הצעות חוק

22 ביוני 1987

1836

כ"ה בסיון התשמ"ז

עמוד

263

חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 8), התשמ"ז-1987

מתפרסמת כזה הצעות חוק מטעם ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת :

[62]

חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 8), התשמ"ז-1987

1. בסעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ג-1982, אחרי סעיף תיקון סעיף 21 קטן (ב) יבוא :

"(ג) לא יתן בית-המשפט צו כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם כן —

(1) הגאשם חשוד שעבר עבירה לפי פרק ז' סימנים ב' ו'ד' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ;

דברי הסבר

המשפט על מעצר עד תום ההליכים נקבעו בפסיקת בית-המשפט העליון, כשהבולטים בהם :

- (1) שיבוש הליכי משפט ;
- (2) חומרת העבירה ;
- (3) ענין מיוחד לציבור.

כאשר לאלה מצטרפת בדיקת הראיות אשר בידי

את סמכות המעצר עד תום ההליכים המשפטיים שואב כיום בית המשפט מסעיף 21 (א) לחוק סדר הדין הפלילי. לפי הסעיף האמור, אם הוגש נגד אדם כתב אישום ניתנת סמכות לבית המשפט לצוות לעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

אין כיום שום חוק המגביל או מצמצם את סמכותו של בית-המשפט והקריטריונים לפיהם מצווה בית-

1 ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; התשמ"ז, עמ' 112.

(2) הנאשם חשוד שעבר עבירה לפי סעיפים 298 עד 302, 305, 345 עד 348, 350, 352 עד 354, 402 עד 404 ו-406 עד 408 לחוק העונשין, התשל"ו-1977;

(3) הנאשם חשוד שעבר עבירה לפי סימן ב' לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973;

(4) הנאשם הורשע בתוך שלוש השנים שקדמו למעצרו בעבירה שהיא פשע, ובית-המשפט שוכנע שקיים חשד סביר כי הוא עלול לחזור על מעשהו;

(5) בית-המשפט שוכנע כי קיים חשש של שיבוש הליכי המשפט או סכנה לשלום הציבור.

(ד) אין בהוראת סעיף זה בכדי לגרוע מכל הוראת חוק אחרת."

דברי הסבר

של בית המשפט לצוות על מעצר עד תום ההליכים תוגבל למקרים המסוימים המנויים בהצעת חוק זו. הצעת החוק מאפשרת מעצר נאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו בכל המקרים בהם ישגן ראיות לכאורה לביצוע פשע חמור, או כאשר יש חשש כי שחרור הנאשם יביא לשיבוש הליכי המשפט או סכנה לשלום הציבור.

במקרים בהם קיימות ראיות לכאורה לביצוע פשע שהומרתו פחותה, מותנה המעצר בעברו של הנאשם ובחשש כי לכשישחרר הוא עלול לחזור על מעשיו.

הצעת חוק זו משאירה עדיין שיקול דעת נרחב לבית המשפט מתי לתענות לבקשה למעצר עד תום ההליכים המשפטיים, יחד עם זאת היא מטילה סייגים בפני התביעה הכללית אשר במלחמתה בפשע עלולה היא לגלוש לפגיעה בחירות האדם.

חברי הכנסת: אהוד אולמרט, מרדכי וירשובסקי

התביעה המוכיחות סיכוי סביר להרשעה. יודגש כי בית-המשפט בוחן כל מקרה על פי נסיבותיו.

אולם, כפי שהתבטא בית המשפט העליון עצמו: "... כלל גדול הוא שכל אדם ואף מי שנאשם ועומד לדין בחזקת זכאי הוא ואין לשלול את חירותו כל עוד לא נגזר כן בדין" (פד"י לו (1) בעמ' 368).

בידי בית-המשפט מצויות כיום סמכויות מספיקות כדי להבטיח התייבשותו של נאשם למשפט ומניעת הימלטותו מאימת הדין כגון הטלת ערבות, עיכוב יציאת מהארץ, חיוב הנאשם להתייצב בתחנת המשטרה וכיבא באלה. וכאשר בידי בית-המשפט הכלים האמורים, אין סיבה שנאשם יתחיל בריצוי עונשו עוד בטרם נגזר דינו והוא בחזקת זכאי, דבר המביא לידי פגיעה בחשונה שבזכויות האדם — בחירותו.

לאור המקרים הרבים בהם זוכו או שוחררו נאשמים שנעצרו עד תום ההליכים, מוצע כי סמכותו